

Geografijos vadovėlio rankraščio VIII klasei (serija „Šok“) turinio r e c e n z i j a

I. Informacija apie vadovėlio rankraštį:

Autoriai	Šarūnas Gerulaitis, Genovaitė Kynė, Gražina Ambrutienė, Regina Krušinskienė, Danguolė Tamošiūnienė
Pavadinimas	Geografija, VIII klasei (serija „Šok“)
Ugdymo dalykas, klasė	Geografija, VIII klasė
Leidykla	„Šviesa“
Leidimo metai	2010 m.
Dalys, puslapių skaičius	Dvi dalys. I dalis – 69 psl. II dalis – 81 psl.

II. Bendras vadovėlio rankraščio turinio apibūdinimas.

Išvada apie vadovėlio rankraščio atitikimą pagrindiniams reikalavimams

1. Geografijos vadovėlis skirtas pagrindinio ugdymo VIII klasės mokiniams. Jo tekstinė ir vaizdinė informacija, klausimai ir užduotys atitinka šios amžiaus grupės ypatumus. Mokomoji medžiaga pateikta aiškiai ir suprantamai, orientuota į to amžiaus mokinių patirtį, dera su tos pačios amžiaus grupės kitų dalykų vadovėlių turiniu.
2. Vadovėlio rankraštyje pateiktos medžiagos turinys atitinka pagrindinio ugdymo bendrosiose programose nurodytas nuostatas, mokinių pasiekimus ir ugdymo gaires. T.y. vadovėlis atitinka savo pagrindinę funkciją – sudaro galimybes Bendrosiose programose apibrėžto turinio įgyvendinimui. Vadovėlis turi metodiškai tinkamas mokymosi dalis: medžiagą Bendrosiose programose apibrėžtam ugdymo turiniui perteikti, užduotis gebėjimams ir praktiniams įgūdžiams įgyti, klausimus, užduotis ir testus – įgytoms žinioms ir pasiekimams įsivertinti, įdomybių skyrelį, kuriame pateiktos žinutės kelia mokinių smalsumą, domėjimąsi geografijos dalyku.

*Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo skyriaus
metodiniukei Natalija Dikteričiute
Lita*

3. Vadovėlio rankraščio turinys:

- leidžia mokiniams pajusti geografijos dalyko svarbą;
- skatina mokinių susidomėjimą, norą pažinti geografinę erdvę ir mokytis;
- ugdo gebėjimą surasti dėsningumus, priimti sprendimus;
- skatina mokinių pasitikėjimą savimi;
- ugdo mokinių kritinį mąstymą;
- skatina pagrįsti savo nuomonę;
- skatina bendrauti, veikti kartu su kitais;
- sudaro prielaidas mokymuisi bendradarbiaujant;
- laiduoja mokinių dalyvavimą diskusijose;
- skatina mokinius saugoti aplinką;
- padeda ugdyti patriotizmą;
- formuoja vertybių santykį su pasauliu.

4. Vadovėlio rankraščio medžiaga pasižymi tolerancija lyties ir amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, skirtingos socialinės padėties, rasių, religijų, tradicijų atžvilgiu.
5. Vadovėlio tekstinė ir vaizdinė informacija pateikiama dalykiškai tiksliai, padeda ugdyti esmines dalykines kompetencijas.
6. Vadovėlio rankraštis pilnai atitinka vadovėliams keliamus pagrindinius reikalavimus.

III. Vadovėlio rankraščio turinio vertinimo aspektai

1. Vadovėlio tinkamumas mokyti

Kriterijai	Vertinimas	Vertinimo pagrindimas
1. Pateikiamos medžiagos pritaikymas siekiant Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų	Gerai	Vadovėlyje pateikta medžiaga (tekstinė informacija, klausimai ir užduotys) atitinka Bendrosiose programose apibrėžtas nuostatas, mokinių pasiekimus ir ugdymo gaires.
2. Pateikiamos medžiagos atitikimas Bendrosiose programose apibrėžtomis dalyko	Labai gerai	Vadovėlio turinys parengtas pagal pagrindinio ugdymo mokyklos VIII klasės programą. Vadovėlio turinio planavimas grindžiamas Bendrosiose programose apibrėžtų ugdymo tikslų ir uždavinių,

Kopija tikra: D. K.

turinio apimtims		<p>mokinių pasiekimų sprendimu.</p> <p>Visa vadovėlio medžiaga suskirstyta į 5 skyrius (vadovėlio I dalyje – 2 skyriai, II dalyje – 3 skyriai).</p> <p>Kiekvienam skyriui pateikiama pakankamai pamokų VIII klasės geografijos kurso išsivainimui (vadovėlio I dalyje – 28 temos, II dalyje – 30 temų).</p> <p>Mokomosios medžiagos skirstymas į skyrius, į atskiras temas yra logiškas ir nuoseklus.</p> <p>Vienai temai (vienos pamokos paragrafui) skirta teorinė medžiaga, vaizdinė informacija, klausimai ir užduotys, išvados (pamokos temos apibendrinimas) ir įdomybės pateikiama labai patogiu mokiniams mokytis būdu – viskas yra vienoje ar dviejose atlankose.</p>
3. Naujos mokomosios medžiagos sąsajos su anksčiau įgytomis mokinių žiniomis ir gebėjimais	Labai gerai	<p>Kiekvienos pamokos temoje (kiekvienoje atlankoje) yra skyrelis „Šią pamoką“, kuriame nurodomi ne tik šios pamokos mokymosi tikslai ir uždaviniai, ko mokiniai mokysis, aiškinsis, ką nagrinės, bet ir ką turės prisiminti iš ankstesnių temų ar VI, VII klasių kurso.</p> <p>Tai yra, pateikiama nauja medžiaga siejama su tuo, kas jau išmokta, grįžtama prie kartojimo ir ankstesnės medžiagos prisiminimo. Atskirų pamokų teorinėje medžiagoje kitu šriftu yra pateikiami klausimai, ką reikia prisiminti ir susieti su nagrinėjama tema.</p> <p>Vadovėlyje yra užduočių, kurių atlikimui tenka remtis mokinių patirtimi.</p>
4. Pateikiamų veiklų ir užduočių įvertinimas	Gerai	<p>Vadovėlyje pateikiamos veiklos klausimai ir užduotys skatina mokinius dirbti ir atlikti užduotis kūrybiškai, savarankiškai ar bendradarbiaujant su klasės draugais, kritiškai mąstyti, diskutuoti, spręsti problemas.</p> <p>Per visą vadovėlį tęsiasi integracinės užduotys pagal projektą „Gimtinė pro rasos lašą“. Visus mokslo metus mokiniai „keliauja“ žymaus lietuvių keliautojo Antano Poškos įvykdytų kelionių maršrutais.</p>

Kopija tikra: D. M.

<p>5. Tekstinės ir vaizdinės informacijos, klausimų ir užduočių tinkamumas skirtingiems mokinių poreikiams, mokymo(si) stiliams, amžiaus tarpsniui.</p> <p>Tolerantiškumas lyties, kitų valstybių, tautų ir rasių, religijų atžvilgiu.</p>	<p>Gerai</p>	<p>Vadovėlio skyriuose ir atskirose temose (paragrafuose) pateikta tekstinė ir vaizdinė informacija, klausimai ir užduotys sudėtingumu, kiekiu ir proporcijomis pritaikyta skirtingiems mokymo(si) stiliams. Tekstinė ir vaizdinė informacija parinkta tinkamai ir atitinka mokinių amžių, skirtingo sudėtingumo klausimai ir užduotys orientuotos į mokinių patirtį.</p> <p>Vadovėlyje pateiktoje medžiagoje išlaikytas korektiškumas lyties, religijų, kitų valstybių, tautų, rasių atžvilgiu.</p>
<p>6. Kalbos aiškumas ir logiškumas</p>	<p>Labai gerai</p>	<p>Vadovėlis parašytas sklandžia ir taisyklinga kalba. Pagrindinės sąvokos ir terminai vartojami lengvai suprantamame kontekste, pateikti nesudėtingai, logiškai, tinkamai paaiškinti, atitinka ir programą, ir mokinių amžiaus grupių ypatumus. Naujos geografijos sąvokos yra išryškintos (pajuodintos), o svarbiausios iš jų dar kartą paaiškintos žodynėlyje, kuris talpinamas vadovėlio pabaigoje.</p>
<p>7. Pateikiamų iliustracijų tinkamumas ugdyti mokinių žinias ir gebėjimus</p>	<p>Labai gerai</p>	<p>Vadovėlyje esanti vaizdinė informacija panaudota tinkamai. Iliustracijos susietos su mokomosios medžiagos tekstu, padeda geriau suprasti arba papildo jį, vaizdžiai paaiškina aprašomus reiškinius, jų tarpusavio ryšius. Klausimai ir užduotys skatina mokinius pateiktą vaizdinę informaciją (kartoschemas, kartogramas, diagramas, schemas ir kitus paveikslus) analizuoti, lyginti, rasti panašumus ar skirtumus, daryti išvadas, apibendrinimus.</p>
<p>8. Vadovėlyje pateiktos tekstinės ir vaizdinės informacijos tikslumas</p>	<p>Gerai</p>	<p>Vadovėlio rankraštis dalykiškai tikslus. Tekstinėje ir vaizdinėje informacijoje dalykinių klaidų nėra.</p>

Kopija fibra: 2011

2. Vadovėlio tinkamumas mokytis

Kriterijus	Vertinimas	Vertinimo pagrindimas
1. Ar pateikiama informacija skatina mokinių susidomėjimą, norą pažinti ir mokytis?	Labai gerai	<p>Vadovėlio rankraštyje pateikta tekstinė ir vaizdinė informacija skatina mokinių susidomėjimą. Gausu patrauklių iliustracijų, kurios žadina norą pažinti pasaulio, Europos, Azijos geografinę erdvę.</p> <p>Verčia smalsauti, susimąstyti ir kai kurių temų pavadinimai, pavyzdžiui, „24 valandų pasaulis“ (apie laiko juostas), „Požeminiai labirintai“ (apie karstinius reiškinius), „Nesvetingos vietos“ (apie žmonių gyvenimą nepalankaus klimato sąlygomis), „Ne už jūrų marių, o mūsų kaimynės“ (apie Latviją, Baltarusiją).</p> <p>Prie kiekvienos pamokos tekstinės informacijos yra skyrelis „Tai įdomu“, kuriame iš nagrinėjamos temos pateikiama įvairių, kartais netradicinių įdomių ar papildomų žinučių. Jos žadina mokinių smalsumą, kelia jų susidomėjimą geografijos dalyku ar tam tikromis temomis.</p>
2. Vadovėlyje esančio informacinio aparato (turinio, rodyklių, antraščių, nuorodų, literatūros sąrašo), taisyklių, instrukcijų tinkamumas mokiniams mokytis savarankiškai	Labai gerai	<p>Visos „Kriterijuose“ nurodytos informacinio aparato pozicijos atsispindi vadovėlio rankraštyje.</p> <p>Vadovėlio medžiaga parinkta ir išdėstyta taip, kad būtų nesudėtinga mokytis savarankiškai.</p> <p>Vadovėlio pradžioje pateikta ir paaiškinta vadovėlio struktūra.</p> <p>Kiekvienos pamokos medžiaga baigiasi skyreliu „Šią pamoką sužinojote“, kuriame išskiriamos pagrindinės pamokos idėjos, pateikiamos išvados, temos apibendrinimas.</p> <p>Mokiniams savarankiškai mokytis padeda ir atskiras skyrelis „Mokymosi žingsniai“ Jame pateikiami aprašai, kaip atlikti sudėtingesnes užduotis, pavyzdžiui, „Kaip sudaryti maršrutą“, „Kaip nubraižyti minčių</p>

Kopija tikra: D. T.

		<p>žemėlapi“ ir kitos.</p> <p>Jei užduotims atlikti neužtenka pagrindinės tekstinės ir vaizdinės informacijos ir reikalinga papildomai žinių, jų galima paieškoti kituose geografijos šaltiniuose. Vadovėlyje yra pateiktas literatūros sąrašas, interneto svetainių adresai.</p>
3. Galimybės mokiniams gauti grįžtamąjį ryšį ir įsivertinti	Labai gerai	<p>Savo žinias ir gebėjimus mokiniai gali patikrinti susipažinę su kiekvienos pamokos mokomąja medžiaga, nes prie kiekvienos temos yra skyrelis „Klausimai ir užduotys“.</p> <p>Be to, pamokų tekstinėje informacijoje yra klausimų, reikalaujančių kai ką prisiminti iš ankstesnių temų ar VI – VII klasių kurso, t.y. grįžtama prie ankstesnės medžiagos kartojimo, jos ryšio su einamąja tema.</p> <p>Kiekvienas vadovėlio skyrius baigiasi skyreliu „Kartojimas“, kurio turinys sudaro palankias sąlygas mokiniams išsiaiškinti, kaip suprato temą, patikrinti žinias, jas įtvirtinti, įsivertinti savo pasiekimus.</p>

Išvada	Rankraštis atitinka vadovėliui keliamus reikalavimus.
Recenzento vardas ir pavardė	Elena Valančienė
Parašas	
Data	2010-02-17

Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo skyriaus
metodiniukei Natalija Džekociūtė
DŽ